

Таким чином, дошкільний вік є періодом первісного становлення особистості, періодом розвитку особистісних механізмів і утворень. Основну роль в психічному розвитку, становленні особистості відіграє взаємодія дитини з соціальним оточенням, засвоєння нею досвіду дорослих в ігровій та навчальній діяльності. Тому, бажання і вміння співпрацювати, потреба в спілкуванні, соціальний статус дитини в групі – це важливі моменти, які вимагають спеціальної уваги як батьків, так і педагогів.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/ua//activity/education/56/690/bazovij_Komponent – doshkilnoji _ osviti _ v_ukrajini/.

2. Психология личности и деятельности дошкольника / Под ред. А. В. Запорожца, Д.Б. Эльконина. – Москва : Просвещение, 1965. – 387 с.

УДК: 373.542:811.161.2

ЗМИКАЛО Д.Н., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.
Мукачівський державний університет

КОМПОНЕНТИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Комуникативна компетенція як результат початкової загальної освіти - це відповідність вимогам до освоєння уявлень про способи комунікації, предметні й універсальні комуникативні дії, стійкого позитивного досвіду їх застосування та системи мотивів, відносин і цінностей комуникативної діяльності молодших школярів.

Молодший шкільний вік - це значимий етап розвитку людини. З початком навчання в школі у дитини змінюється її соціальний статус, соціальна роль. Вона починає займатися суспільно-корисною діяльністю, її дії стають соціально-значимими і їх оцінюють. Провідним видом діяльності в молодшому шкільному віці є навчальна діяльність з елементами ігрової, яка визначає розвиток всіх психічних процесів дитини, забезпечує появу основних психічних новоутворень. Змінюється пізнавальна та інтелектуальна сфера діяльності. Відбувається формування вольових якостей.

На формування комуникативної компетенції впливають особливості соціалізації молодших школярів. Вони засвоюють досвід суспільного життя і суспільних відносин, вчаться ефективно взаємодіяти один з одним. Якщо молодший школяр опанує необхідними способами взаємодії, то у нього виникає комуникативна потреба і ціннісне ставлення до комуникативної діяльності, готовність застосовувати отримані знання про комунікації. Сформованість комуникативних універсальних навчальних дій дозволить учневі вибрати і використовувати для досягнення комуникативної мети спосіб взаємодії, компонент динамічної структури діяльності, сукупність прийомів і методів діяльності, які забезпечують її результат, що і є способом діяльності.

Відмітимо способи комуникативної взаємодії молодшого школяра: монолог, діалог, полілог, повідомлення, висловлення, диспут, дискусію, виступ,

аргументація, питання, заперечення, лист, телефонна розмова, телеграма, SMS. Мета комунікації буде досягнута, якщо буде правильно обраний спосіб комунікативної діяльності [2].

Залежно від мети комунікації молодший школяр вибирає спосіб взаємодії. Якщо метою комунікації є отримання інформації з питання, тобто інформаційний запит, то найбільш очевидним, що це є інформація про питання як метод взаємодії. Предметом формування в даному випадку є вміння молодших школярів задавати питання. Якщо молодший школяр вміє правильно ставити запитання, то він не тільки може отримати інформацію, а й висловити сумніви, проявити власну позицію, висловити довіру, цікавитися сказаним і показати, що готовий приділити розмові необхідну кількість часу. Монолог, повідомлення, висловлення, виступ - це способи взаємодії, які дитина вибирає тоді, коли метою комунікації є презентація або інформаційний обмін.

Комунікативна компетенція як результат початкової загальної освіти включає в себе наступні структурні компоненти: когнітивний, аксіологічний, інтерактивний, емпіричний [1] (рис. 1).

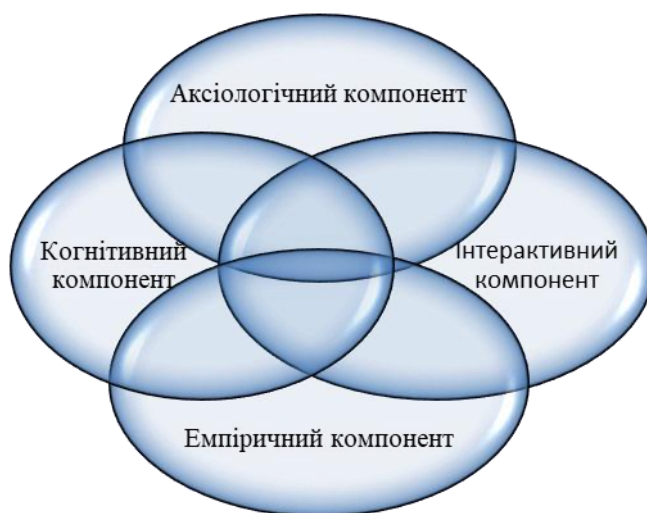

Рис. 1. Структурні компоненти комунікативної компетенції учнів молодшого шкільного віку.

Когнітивний компонент складає система уявлень молодших школярів про види комунікації рідною та іноземною мовами, про усне і писемне мовлення опосередковане і безпосереднє. Зміст аксіологічного компоненту становлять мотиви і цілі комунікації: інформаційний запит, інформаційний обмін, переконання, презентація, емоційне самовираження, мотивована відмова тощо. Інтерактивний компонент – це універсальні і предметні комунікативні дії і, пов'язані з ними, способи комунікації. Емпіричний компонент – це рефлексія комунікації на основі контролю вмісту комунікації, корекції способу комунікації та оцінки досягнення мети комунікації.

При формуванні комунікативної компетенції молодших школярів потрібно: враховувати психологічні особливості молодших школярів, приймати суб'єктну позицію молодшого школяра в комунікації; використовувати демократичний стиль педагогічної діяльності, враховувати індивідуальні особливості молодших школярів, спиратися на позитивний досвід комунікативної діяльності молодших школярів.

Література

1. Батырева С.Г. Типовые задачи по формированию универсальных учебных действий. Литературное чтение. 1 класс: пособие для учащихся общеобразовательных учреждений / С.Г. Батырева. - М.: Просвещение, 2012. - 95 с
2. Товканець Г. В. Просодичні особливості соціопедагогічної комунікації / Г. В. Товканець, Л. В. Лендел // Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки : збірник наукових праць. – Чернігів, 2019. – Вип. 1(157). – С.229-232.

УДК 316.723:373.29.015.311(043.2)

ЗОЛОТАР Д.В., БАРНА Х.В.
Мукачівський державний університет

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ФУНКЦІЙ СУБКУЛЬТУРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Світ дітей співіснує в одному просторі зі світом дорослих. Дорослі бувають сліпими стосовно до життя і культури дитячого співтовариства. В. Сухомлинський підреслював, що «дитинство – найважливіший період людського життя, не підготовка до майбутнього життя, а справжнє, яскраве, самобутнє неповторне життя...» [3, с. 15]. Тому й книги, які з'явилися у педагогічній творчості та спадщині видатного вченого, було присвячено світові дитинства, про яке у педагога є особливо влучні слова: «А дитинство, дитячий світ – це світ особливий. Діти живуть своїми уявленнями про добро і зло, про честь і безчестя, про людську гідність; у них свої критерії краси, у них навіть своє вимірювання часу: в роки дитинства день здається роком, а рік – вічністю. Маючи доступ до казкового палацу, ім'я якому Дитинство, я завжди вважав за конче потрібне стати якоюсь мірою дитиною. Тільки за такої умови діти не дивитимуться на вас як на людину, що випадково проникла за ворота їхнього казкового світу, як на сторожа, що охороняє цей світ, сторожа, якому байдуже, що робиться там, у середині цього світу» [3, с. 8]. Отже, В. Сухомлинський добре розумів ту особливу роль, яку природа відводить дитинству – основоположному періоду людського життя, як ніхто бачив і прагнув допомогти зрозуміти іншим значущість дитинства, його універсальність та відмінність від життя дорослого. Дитинство розглядається, як об'єкт виховання і як суб'єкта суспільного життя. Як стверджує Л. Варяниця, дитяча субкультура з одного боку репрезентує й трансформує кожному новому поколінню дітей соціально-культурні здобутки нації та людства в цілому (фольклор, гумор, мову, естетичні та релігійні уявлення, моральні норми тощо), з іншого – у дитячій субкультурі відбивається все, що створюється самою спільнотою дітей у кожній конкретно історичній ситуації (мова, мода, іграшки, ігри, гумор, дитячий „правовий” кодекс тощо), тобто це осередок для розвитку особистості, її поле насичене всім необхідним для цього процесу. Кожна дитина збагачує загальний простір дитячої субкультури особистісними здобутками, настановами, принципами, традиціями, які вона виносить із своєї сім'ї [2, с. 11].

Проектування діяльності з супроводу індивідуального розвитку дитини повинно опиратись на знання дорослими досвіду проживання вікових криз,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>